

Vědci a vědkyně jsou stále více vyzýváni k zohlednění genderových aspektů ve svém výzkumu. Evropská komise a národní agentury pro financování výzkumu vyžadují, aby byla genderová dimenze zohledněna v obsahu výzkumu, pokud je relevantní pro řešenou problematiku.

GENDEROVÁ DIMENZE A PERSPEKTIVA POHLAVÍ

POHLAVÍ

Pohlaví odkazuje na biologicky podmíněné rozdíly mezi muži a ženami.

Zahrnuje fyziologické rozdíly, např. odlišnosti týkající se pohlavních orgánů a reprodukčních dispozic, chromozomálního zastavení nebo hormonálních systémů.

GENDER

Gender odkazuje na sociální rozdíly mezi ženami a muži, které jsou naučené, odkazuje k tomu, co je ve společnosti vnímáno jako ženské a mužské.

Gender se proměňuje na základě situace.

KDY A KDE TEDY ZOHLEDNIT GENDEROVOU DIMENZI?

Zohlednění genderové perspektivy nemusí být účelné v případě každého projektu, reflexe možných fyzických odlišností (pohlaví) nebo možných odlišností ve zkušenostech, perspektivách a potřebách žen a mužů (gender) **má však smysl vždy, jsou-li lidé:**

OBJEKTY VÝZKUMU

- dotazování lidí
- analýza dat vztahujících se k lidem
- výzkum pracujících s lidskými tkáněmi

UŽIVATELÉ VÝSLEDKŮ

- konzumenti
- uživatelé
- pacienti
- další uživatelé

OSOBY DOTČENÉ VÝSLEDKY

- výzkum postavený na zkoumání zvířat nebo jejich tkání
- výzkum ovlivňující životní prostředí

Některá výzkumná témata, zejména v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice, se na první pohled mohou jevit jako genderově neutrální. V takových případech je doporučeno využít konkrétních otázek, které již genderově neutrální nejsou:

Kdo může mít z výsledků prospěch a jaký?

Kdo bude dosažené výsledky a znalosti užívat?

Čí zájmy a potřeby jsou řešeny?

JAK SYSTEMATICKY INTEGROVAT GENDEROVOU DIMENZI DO PROJEKTU?

CÍLE, OTÁZKY A HYPOTÉZY

- Jak ovlivňují tělesné odlišnosti žen a mužů, jejich zkušenosti a preference řešené téma?
- Lze v kontextu řešeného zvažovat rozdílné výsledky u žen a mužů?
- Je možné očekávat odlišné dopady na ženy a muže, popř. jejich skupiny?

METODOLOGIE, DESIGN, SBÍRANÁ DATA

- Umožní design a nástroje (např. dotazníky, focus groups apod.) zachytit případné pohlavní či genderové rozdíly, nebo naopak potvrdit neexistenci rozdílů?
- Budou sbírána data o obou pohlavích, resp. budou příslušníci obou pohlaví dotazováni, a to v adekvátních poměrech?

ANALÝZA

- Jsou data analyzována s ohledem na pohlaví nebo gender?
- Je analyzována souvislost pohlaví nebo genderu s jinými relevantními proměnnými, jako např. věk, sociální původ, etnicita?

APLIKACE A DOPADY

- Bude produkt nebo služba odpovídat potřebám obou pohlaví?
- Bude zohledňovat očekávání mužů a žen ve svém obsahu, funkci a designu?
- Bude zajištěna obdobná bezpečnost pro muže a ženy?
- Dotknou se pozitivní efekty projektu obdobným způsobem kvality života mužů a žen?
- Bude produkt nebo služba dostupná oběma pohlavím v podobné míře?

KOMUNIKACE A DISEMINACE VÝSLEDKŮ

- Jsou jako součást analýzy prezentovány i relevantní závěry vztahující se k pohlavním nebo genderovým rozměrům problematiky?
- Jsou reportovány i nulové rozdíly?
- Jsou součástí prezentace i relevantní statistiky, tabulky nebo grafy rozlišující údaje v nich podle pohlaví?
- Bylo zvažováno vytvoření specifické publikace prezentující pohlavní nebo genderovou dimenzi problematiky, konferenčního příspěvku apod.?